voorstel

Zwolle

Raadsbrief over artikel 45 vragen

Datum	19 augustus 2025
Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen van Swollwacht over proces rondom het azc in De Tippe
Versienummer	1
Portefeuillehouder	Anja Roelfs

Bijlagen
art. 45 vragen Swollwacht

Ontwerp besluit
De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de beantwoording van de artikel 45 vragen over proces rondom het azc in De Tippe.

Datum 5 augustus 2025

Inleiding

De fractie Swollwacht heeft op 22 juli 2025 schriftelijke vragen gesteld over: Het proces rondom het azc in De Tippe. Daarnaast zijn er nog twee aanvullende vragen gesteld over gang van zaken azc De Tippe, naar aanleiding van een artikel in De Stentor van 14 juli jl. In deze raadbrief worden de vragen behandeld.

Kernboodschap

1. Proces en timing van het locatieonderzoek

Q1: *Kunt u specificeren wanneer de verkenning van De Tippe als kansrijke locatie formeel startte?*
A: In juni 2024 besloot het college om een onderzoek te starten naar mogelijkheden van vluchtelingenopvang in de gebiedsontwikkelingen. Dit werd in oktober 2024 omgezet in een directieopdracht en in december 2024 begon het onderzoek. Het duurde even om een geschikte opdrachtnemer te vinden. Gelijktijdig aan dit onderzoek werd kavel Z7 in De Tippe opgemerkt, en werd er een eerste scan uitgevoerd op de 7B's.
In februari 2025 werden de wethouder en burgemeester geïnformeerd over deze mogelijk kansrijke locatie. De overige collegeleden zijn in maart 2025 mondeling geïnformeerd over de locatie. Uit de verdere uitwerking van de 7B's bleek dat de locatie zo veel potentie had, dat deze op 27 mei 2025 ter besluitvorming aan het college werd voorgelegd.
Dat betekent dat er geen besluit genomen is om formeel te starten met de verkenning. We hebben daarom ook de communicatie rond de start van de verkenning gecombineerd met die over het locatiebesluit.

Q2: *Wanneer zijn de wethouder, burgemeester én overige collegeleden geïnformeerd over deze locatie en in welke vorm (schriftelijk/mondeling)?*
A: Op 13 februari 2025 zijn de wethouder en burgemeester schriftelijk geïnformeerd over deze mogelijk kansrijke locatie. De overige collegeleden zijn eind maart 2025 mondeling geïnformeerd over de locatie. Uit de verdere uitwerking van de 7B's bleek dat de locatie zo veel potentie had, dat deze op 27 mei 2025 ter besluitvorming aan het college werd voorgelegd. Dit is terug te lezen op de FAQ op de website van Zwolle.

Q3: Waarom informeerde de wethouder de raad in april 2025 dat zij meer tijd nodig had om mogelijke locaties uit te werken, terwijl uit interne stukken blijkt dat De Tippe toen al eerder als serieuze optie bekend was binnen het ambtelijk en bestuurlijk traject? Kunt u dit verklaren in het licht van de informatieplicht richting de raad?
A: De wethouder heeft in april aan de raad aangegeven dat er locaties in onderzoek waren en dit binnen twee maanden terug te koppelen aan de raad. De wethouder heeft ook toegelicht dat ze de locaties nog niet kon delen vanwege het lopende onderzoek. In het ambtelijke traject waren nog niet voor de verschillende locaties de 7B’s volledig uitgewerkt, en had het bestuur nog geen afweging kunnen maken over het aanwijzen van de locatie.

2. Beoordeling en weging van alternatieve locaties

Q4: *Welke locatiecriteria (zoals de 7B’s: bereikbaarheid, beschikbaarheid, bestemmingsplan, eigendom, veiligheid, voorzieningen, schaalbaarheid) zijn gebruikt om De Tippe boven alternatieven (zoals Rijnlaan, Professor Feldmannweg, Dokter van Thienenweg) te kiezen? Wanneer is besloten om locatie De Tippe te prefereren en op basis van welke afwegingen?*
A: De Tippe wordt niet boven de andere opties die hierboven genoemd geprefereerd, we hebben nog steeds andere locaties nodig om de taakstelling te halen. De Rijnlaan wordt ook formeel verkend en

Datum 5 augustus 2025

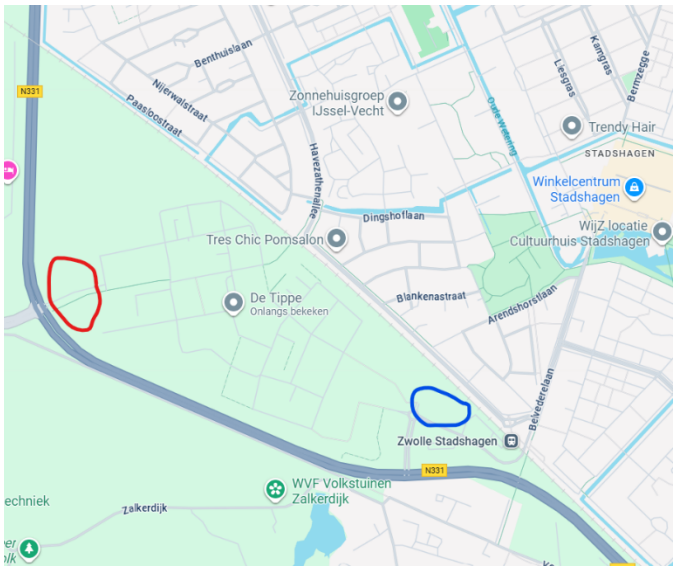
Prof. Feldmann weg is een beoogde locatie voor een DGO. Echter is op korte termijn mogelijk om de opvanglocatie aan De Tippe te realiseren, waar dit voor Rijnlaan en Prof. Feldmannweg nog aanvullend onderzoek vraagt. De Dr. Van Thienenweg (dateert uit 2014) is niet naar voren gekomen in de zoektocht naar locaties. Deze locatie is gereserveerd voor woningbouw.

Q5: *De locatie De Tippe is eerder, circa tien jaar geleden, door de gemeente of het COA als on(der)geschikt beoordeeld voor grootschalige opvang. Wat is er sindsdien veranderd aan deze locatie of aan de beleidscriteria waardoor deze plek nu wél als geschikt wordt aangemerkt?*
A: De locatie die 10 jaar geleden onderzocht is, is niet de kavel Z7. Dit is terug te vinden in het onderzoek van Arcadis dat in maart 2016 gedeeld is met de raad. Zie hieronder het gebied dat onderzocht is.

Er is dus sprake van verschillende locaties, wel beide in De Tippe, waarvan die uit 2014 helemaal bovenin, en Kavel Z7 in de zuidpunt. Daarnaast was de locatie uit 2014 maar ca. 5 jaar beschikbaar om te huren, omdat de gronden uitgegeven zouden worden voor woningbouw. Verder was De Tippe in 2014 nog niet ontwikkeld en was het braakliggend terrein. Ook ging het in 2014 om een locatie voor 600 tot 800 plekken.

Afbeelding uit rapport van Arcadis 2016

Rood de locatie van 10 jaar geleden, in blauw de locatie van kavel Z7.

Q6: *Betreft dit fysieke ontwikkelingen, planologische status, gewijzigde opvangopgaven of aangepaste locatie-eisen?*
A: Er is in het onderzoek 10 jaar geleden gekeken naar omgevingspotentie, locatiepotentie, gebouwpotentie, financiën en planning. Pas in 2023, in de lange termijn aanpak opgave vluchtelingen, zijn de 7B's vastgesteld als beoordelingscriteria, vandaar dat in 2014 er andere beleidscriteria waren.

Q7: Heeft het college een vergelijking gemaakt tussen de beoordeling van toen en nu?
A: Zie antwoord bij Q5 en Q6 hierboven waarom er geen vergelijking is gemaakt.

3. Communicatie met bewoners en participatie

Q8: *Welke communicatie is er geweest richting omwonenden tijdens het locatieonderzoek en vóór collegebesluit? Hoe en wanneer informeerde u hen?*
A: De omwonenden zijn op 10 & 11 juni 2025 geïnformeerd over het besluit van het college om de locatie voor te leggen voor besluitvorming aan de raad op 7 juli. De omwonenden zijn geïnformeerd met een brief. Toekomstige bewoners hebben de brief via een mail van de ontwikkelaars gekregen. Daarnaast is er na het collegebesluit een online bijeenkomst (toegankelijk voor iedereen) en fysieke bijeenkomst (voor direct omwonden) geweest om hen te informeren.

4. Inpassing en leefbaarheid

Q9: *Wat is uw visie op de zorgen over veiligheid, de ligging nabij kwetsbare voorzieningen (scholen, ouderenwoningen, vrouwenopvang), en het effect op de leefbaarheid van het jonge, nog in ontwikkeling zijnde stadsdeel De Tippe?*
A: Als gemeente hebben wij de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat nieuwe ontwikkelingen zorgvuldig worden ingepast in de bestaande omgeving, met oog voor kwetsbare groepen en de leefkwaliteit van alle bewoners.

Juist omdat dit een wijk in opbouw is, willen we ervoor zorgen dat het een veilige, leefbare en samenhangende omgeving wordt waar mensen zich thuis voelen. Daarom kijken we bij elke beslissing kritisch naar de impact op de directe omgeving. Dat geldt bijvoorbeeld voor verkeersstromen, sociale veiligheid, dag- en nachtactiviteiten, en de invloed op de openbare ruimte.

We gaan hierover in gesprek met bewoners, professionals en maatschappelijke organisaties in de wijk. Waar nodig passen we plannen aan of nemen we aanvullende maatregelen. Ook zorgen we dat er goed wordt samengewerkt met bijvoorbeeld politie, scholen en zorginstellingen om signalen snel op te vangen en gezamenlijk te handelen.

Q10: *Hoe ziet het plan eruit voor voorzieningen (begeleiding, onderwijs, zorg, dagbesteding) en hoeveel capaciteit is hieronder begrepen?*
A: Het COA geeft begeleiding, zorg en dagbesteding op locatie. De gemeente en vrijwilligersorganisaties kunnen hierin aanvullend aanbod bieden. Wat hiervoor nodig is willen we nog in beeld brengen en ook luisteren naar de behoefte van de buurt als het gaat om gedeelde voorzieningen. In de klankbordgroep wordt verkend wat de behoefte van de buurt is aan gedeelde voorzieningen.

Q11: *Voor wie zijn deze voorzieningen bedoelt?*
A: Deze voorzieningen staan nog niet vast. De genoemde voorzieningen op de locatie zijn allereerst bedoeld voor de bewoners van de opvanglocatie. Dit sluit niet uit dat er ook buurtbewoners gebruik kunnen maken of kunnen delen in het gebruik of opzetten van initiatieven op de locatie.

5. Besluitvorming en politieke betrokkenheid

Q12: *Welke partijen zijn betrokken geweest bij politieke afspraken rondom omvang, huisvesting en extra maatregelen? In hoeverre waren deze afspraken al voorafgaand aan de raadsstemming afgerond?*
A: Alle partijen zijn betrokken geweest bij de beleidvorming. In 2023 is de lange termijn aanpak voor de opvang van vluchtelingen vastgesteld door de raad. Verder is de raad betrokken in het themadebat op 24 februari 2025 en is de raad eind april geïnformeerd over de voortgang van de verkenningen van opvanglocaties.

Er zijn geen formele afspraken gemaakt voor de raadsstemming. Voorafgaand aan het collegebesluit is gesondeerd over dit besluit met coalitiepartijen. Woordvoerders van alle partijen zijn voor het raadsdebat geïnformeerd. Politieke sondering en overleg tussen politieke partijen is onderdeel van het democratisch proces, deze informele gesprekken zijn niet openbaar. Uiteindelijk geeft de raadsstemming uitsluitsel of het besluit gedragen wordt door de raad.

6. Beheersplan en afspraken met COA

Q13: *Is het college bereid om harde, juridisch afdwingbare afspraken vast te leggen met het COA in een bestuursovereenkomst? Bijvoorbeeld: de gemeente behoudt het recht om het COA-overeenkomst eenzijdig te beëindigen of de opvangcapaciteit te verminderen bij structurele ongeregeldheden?*
Het college legt de afspraken met het COA vast in een samenwerkingsovereenkomst (over de samenwerking tussen Zwolle en COA over de verschillende locaties), bestuursovereenkomst (afspraken op hoofdlijnen over de betreffende locatie) en werkafspraken (nadere uitwerking van de bestuursovereenkomst). Deze worden gecheckt op juridische houdbaarheid.

Q14: *Bent u bereid een clausule toe te voegen zoals gemeenten als Zoetermeer, Moerdijk of Dordrecht deden, waarin expliciet een beëindigingsrecht is opgenomen bij falende maatregelen?*
Q15: *Zo ja: welke criteria (frequentie, aard, impact) hanteert u om tot een vermindering van de opvanglocatie of tijdelijke sluiting over te gaan?*

Reactie op Q 14 en 15:
In de samenwerkingsovereenkomst met het COA wordt de mogelijkheid opgenomen om de bestuursovereenkomst tussentijds te beëindigen en in welke situatie dat kan. In de bestuursovereenkomst van de betreffende locatie wordt dit ook uitgewerkt. Hierbij kan gedacht worden aan een vergelijkbare bepaling als opgenomen in de bestuursovereenkomst die de gemeente Zoetermeer met het COA heeft gesloten. Afspraken met betrekking tot bijvoorbeeld tussentijdse beëindiging die zijn opgenomen in een bestuursovereenkomst, zijn juridisch afdwingbaar. In een bepaling met betrekking tot tussentijdse beëindiging zullen ook de omstandigheden waaronder het college dit is toegestaan opgenomen worden. De exacte inhoud van de samenwerkingsovereenkomst en bestuursovereenkomst wordt nog in afstemming met het COA vastgesteld.

Q16: *Bent u bereid om structureel lokale werkafspraken te maken over bijvoorbeeld beveiliging, sfeercoaches, onderwijs en evaluatiemomenten — zoals Venlo deed — voorafgaand aan opening?*

A: Ja. Werkafspraken worden in een addendum (bij de bestuursovereenkomst)vastgelegd.

Q17: *Hoe garandeert u dat preventieve maatregelen en escalatieprocedures (zoals pilots met gedragsmaatregelen) worden vastgelegd, inclusief sancties of dwangsommen bij niet-naleving? Bijvoorbeeld conform de precedentzaak in Westerwolde, waar een dwangsom van € 75.000 per dag werd opgelegd wegens niet-naleving door het COA.*
A: Preventieve maatregelen en escalatieprocedures willen we vastleggen in de bestuursovereenkomst of werkafspraken. Op naleving daarvan wordt toegezien. De exacte inhoud van de bestuursovereenkomst en werkafspraken dient nog in afstemming met het COA vastgesteld te worden. Daarnaast hebben we, op het moment dat niet voldaan wordt aan de eisen uit de omgevingsvergunning, de mogelijkheid om bestuursrechtelijke maatregelen te nemen.

Q18: *Is het college bereidt om de standaardovereenkomst van het COA te weigeren en een clausule toe te voegen waarmee de gemeente Zwolle eenzijdig de overeenkomst kan beëindigen bij ernstige ongeregeldheden, ook zonder instemming van het COA?*
A: Zie het antwoord op de vragen Q13, 14 en 15. We willen een mogelijkheid tot (eenzijdige) tussentijdse beëindiging in de bestuursovereenkomst opnemen.

Q19: *Welke mogelijkheden ziet u om zulke afspraken juridisch of bestuurlijk af te dwingen?*
A: Afhankelijk van wat er speelt zal naleving van de bestuursovereenkomst gevorderd worden of bestuursrechtelijk opgetreden worden (bijvoorbeeld wanneer er wordt gehandeld in strijd met de aan de omgevingsvergunning verbonden voorwaarden).

7. **Ruimtelijke procedures en juridische stappen**

Q20: *Welke ruimtelijke procedures (zoals bestemmingsplanwijziging, omgevingsvergunning of afwijkingsprocedure) zijn vanaf nu noodzakelijk om de opvang in De Tippe mogelijk te maken?*
A: Een omgevingsvergunning moet (in ieder geval voor de ruimtelijke en technische activiteit) worden aangevraagd.

Q21: *Wanneer starten deze procedures en welke rol is hierin voorzien voor de gemeenteraad en voor participatie van bewoners?*
A: We weten nog niet precies wanneer het COA de aanvraag indient en welke procedure precies moet worden gevolgd. Er is in de procedure van de omgevingsvergunning geen rol voor de gemeenteraad (het plan past qua gebruik binnen omgevingsplan). We geven wel invulling aan participatie vanwege de gevoeligheid, ondanks dat dit formeel niet verplicht is wanneer de aanvraag past binnen het omgevingsplan.

Q22: *Kunt u garanderen dat voorafgaand aan deze ruimtelijke besluiten een onafhankelijke belangenafweging plaatsvindt, en dat bewoners hun zienswijze formeel kunnen indienen?*
A: Zoals gebruikelijk beoordeelt het team VTH (Vergunningen Toezicht Handhaving) Omgevingsrecht, onderdeel van de afdeling Ruimtelijke planvorming, de vergunningsaanvraag. Ongeacht de procedure die het COA vraagt om de vergunningsaanvraag te beoordelen gaan we de mogelijkheid bieden om zienswijzen in te dienen.

Datum 5 augustus 2025

Aanvullende vragen:

Q23: Een woordvoerder van het COA brengt onjuiste informatie naar buiten. Waarom kan de gemeente Zwolle niet van het COA vragen dat zij deze onjuiste informatie rectificeert?

A: Het COA kan de Stentor verzoeken tot rectificatie. Wij verwachten dat de Stentor dit niet zal doen omdat hen foutieve informatie is aangeleverd. De Stentor treft dus geen blaam. Het COA had gezegd dat: “Een regulier azc kan dienst doen als hoofdlocatie voor kleinere locaties in de regio”. Ze bedoelen daarmee kleinere lokale locaties. Het was een verspreking.

Q24: Waarom doet de gemeente Zwolle geen persbericht uit waarmee zij duidelijk maakt dat de informatie die vanuit het COA tot onze inwoners komt niet correct is en betuigt zij haar spijt dat door deze informatie een beeld ontstaat dat geen recht doet aan de werkelijkheid?

A: We betreuren deze verspreking. Aangezien wij geen aanvullende vragen hebben ontvangen hierover, vinden wij een separaat persbericht niet passend. In verder communicatie zullen wij benadrukken dat de locatie in De Tippe alleen gebruikt wordt als eventuele hoofdlocatie van kleinere locaties in de gemeente Zwolle. Op de website staat daarom de volgende informatie: “Het is mogelijk dat een deel van de vluchtelingen die elders in Zwolle gehuisvest zijn, gebruik gaan maken van een deel van de voorzieningen die in de te realiseren opvanglocatie aan De Tippe aanwezig zullen zijn. Denk hierbij voorbeeld aan medische zorg, zoals bijvoorbeeld een huisarts of een praktijkverpleegkundige. Afhankelijk van het soort opvangvormen dat nog gerealiseerd gaat worden op andere locaties in de gemeente Zwolle is het echter ook mogelijk dat een huisarts of verpleegkundige vanuit De Tippe naar de andere locatie reist om daar spreekuur te houden. Het is nu dus nog niet met zekerheid te zeggen in hoeverre andere vluchtelingen in Zwolle gebruik zullen maken van de voorzieningen van de opvanglocatie en welke dat dan eventueel zullen zijn.”

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer